

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
بخش اول: مفاهیم، مبانی، سازمانهای اداری و نظارت بر اداره	۱۷
فصل اول: مفاهیم و کلیات	۱۹
گفتار اول: تعریف حقوق اداری	۱۹
مبحث اول: مفهوم حقوق	۲۰
مبحث دوم: مفهوم اداره	۲۱
بند اول: اداره به مفهوم مادی (ذاتی و ماهوی)	۲۱
بند دوم: مفهوم سازمانی (شکلی و صوری) اداره	۲۲
گفتار دوم: موضوع حقوق اداری	۲۳
گفتار سوم: ویژگیها و مشخصات حقوق اداری	۲۴
مبحث اول: آیا حقوق اداری رشتهای جوان و نوپا است؟	۲۴
مبحث دوم: حقوق اداری، شاخه‌ای از حقوق عمومی است	۲۶
مبحث سوم: قوانین و قواعد حقوق اداری پراکنده و غیر مدون است	۲۶
مبحث چهارم: حقوق اداری دارای قواعد حقوقی مستقل و متمایزی می‌باشد	۲۸
فصل دوم: منابع حقوق اداری	۳۰
درآمد:	۳۰
مبحث اول: قانون اساسی	۳۲
مبحث دوم: فرامین و سیاستهای کلی نظام اداری	۳۳
مبحث سوم: قوانین عادی	۳۴
مبحث چهارم: مقررات در حکم قوانین عادی	۳۴
مبحث پنجم: معاهدات و عهدنامه‌ها	۳۵
مبحث ششم: مقررات دولتی	۳۵
بند اول: تعریف مقررات دولتی	۳۶
بند دوم: فلسفه وجودی مقررات دولتی	۳۶
الف- دلایل حقوقی	۳۷
ب- دلایل فنی	۳۹
بند سوم: انواع مقررات	۴۰
الف- اساسنامه	۴۰
ب- آیین‌نامه	۴۰
۱- آیین‌نامه‌های اجرایی قانون	۴۱

۴۱	۲- آیین‌نامه‌های مستقل.....
۴۲	۳- آیین‌نامه‌های جایگزین قانون.....
۴۳	ج- تصویب نامه.....
۴۳	د- دستورالعمل.....
۴۳	ه- تصمیمات و مصوبه‌ها.....
۴۴	و- بخشنامه.....
۴۴	بند چهارم: مراجع صالح برای وضع مقررات.....
۴۴	الف - مراجع عام.....
۴۵	ب- مراجع خاص.....
۴۵	۱- رئیس قوه قضائیه.....
۴۵	۲- شوراها:.....
۴۵	۳- سایر نهادها.....
۴۵	بند پنجم: قلمرو مقررات اداری.....
۴۷	بند ششم: نظارت بر مقررات.....
۴۷	الف- شرایط و ویژگی‌های مقررات.....
۴۸	ب- انواع نظارت بر مقررات.....
۴۸	اول- نظارت پارلمانی.....
۴۹	دوم- نظارت قضائی.....
۵۰	سوم- نظارت شرعی.....
۵۰	چهارم- نظارت اداری.....
۵۱	فصل سوم: مبانی حقوق اداری.....
۵۲	مبحث اول: نظریه قدرت عمومی.....
۵۲	مبحث دوم: نظریه منفعت عمومی.....
۵۳	مبحث سوم: نظریه خدمت عمومی.....
۵۴	بند اول: ایرادات نظریه خدمت عمومی.....
۵۴	بند دوم: اصول حاکم بر خدمات عمومی.....
۵۴	الف- اصل انطباق.....
۵۵	ب- اصل استمرار.....
۵۵	ج- اصل تساوی.....
۵۵	د- اصل تقدم خدمات عمومی.....
۵۵	مبحث چهارم: نظم عمومی.....
۵۶	مبحث پنجم: پلیس اداری.....
۵۷	فصل چهارم: اصول حاکم بر اعمال اداری.....

فهرست مطالب □ ۷

۵۷	گفتار اول: اصول کلی حقوق اداری
۵۷	مبحث اول: اصل قانونی بودن (حاکمیت قانون)
۵۸	مبحث دوم: اصل صلاحیت
۵۹	بند اول: صلاحیت تکلیفی
۵۹	بند دوم: صلاحیت اختیاری
۵۹	مبحث سوم: اصل برابری و منع تبعیض
۵۹	مبحث چهارم: اصل احترام به حقوق بنیادین
۶۰	مبحث پنجم: اصل عطف به ما سبق نشدن قوانین و تصمیمات اداری
۶۱	مبحث ششم: اصل تناسب
۶۱	مبحث هفتم: تسریع در پاسخگویی (ممنوعیت تأخیر)
۶۱	مبحث هشتم: اصل توجه به عوامل مرتبط در تصمیم
۶۲	مبحث نهم: حق تجدیدنظرخواهی از تصمیم مقام اداری
۶۲	مبحث دهم: اصل تداوم خدمات عمومی و اداری
۶۲	مبحث یازدهم: اصل مستند و مستدل بودن تصمیم
۶۳	گفتار دوم: اصول حقوق اداری در منابع اسلامی
۶۳	مبحث اول: اصول ماهوی
۶۳	بند اول: اصل حاکمیت قانون و مسئولیت زمامدار
۶۳	بند دوم: برابری و قانونمداری
۶۴	بند سوم: جلب مشارکت مردم و اصل شورا
۶۴	مبحث دوم: اصول شکلی
۶۴	بند اول: سازماندهی
۶۴	بند دوم: ساختار اداری
۶۵	فصل پنجم: سازمان‌های اداری
۶۵	گفتار اول: اشخاص حقوقی در حقوق اداری
۶۶	مبحث اول: انواع اشخاص حقوقی
۶۶	بند اول: انواع اشخاص حقوقی در حقوق خصوصی
۶۶	الف - شرکت‌های تجاری
۶۶	ب - مؤسسات غیر تجاری
۶۷	بند دوم: انواع اشخاص حقوقی در حقوق عمومی
۶۷	مبحث دوم: سازماندهی روابط اشخاص حقوقی حقوق عمومی
۶۷	بند اول: روش تمرکزگرایی و تفویض اختیار
۶۸	الف - اداره:
۶۸	ب - کارکنان اداره:

- بند دوم: تراکم زدایی ۶۹
- الف- تراکمزدایی پیشرفته ۶۹
- ب- تراکمزدایی محدود ۷۰
- بند سوم: تمرکززدایی (عدم تمرکز) ۷۰
- الف- ویژگی های روش عدم تمرکز ۷۱
- ب- رژیم حقوقی واحدهای غیر متمرکز ۷۱
- ج- نظارت بر واحدهای غیر متمرکز ۷۲
- د- محاسن و معایب روش عدم تمرکز اداری ۷۳
- اول: معایب نظام غیر متمرکز ۷۳
- دوم: محاسن نظام غیر متمرکز ۷۴
- گفتار دوم: انواع سازمان های اداری ۷۵
- مبحث اول: سازمان ها و مقامات مرکزی ۷۶
- بند اول: وزارتخانه ۷۶
- بند دوم: مؤسسات دولتی ۷۸
- بند سوم: شوراهای اداری ۸۰
- مبحث دوم: سازمان های مرکزی مستقر در محل ۸۱
- بند اول: جایگاه استانداران ۸۲
- بند دوم: چگونگی عزل و نصب استانداران، فرمانداران و بخشداران ۸۲
- مبحث سوم: سازمان های اداری غیر متمرکز فنی ۸۳
- بند اول: شرکت های دولتی ۸۳
- بند دوم: مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی ۸۴
- بند سوم: سازمان های حرفه ای (مختلط) ۸۵
- گفتار سوم: سازمان های اداری غیر متمرکز محلی ۸۶
- مبحث اول: کلیات ۸۶
- الف - صلاحیت شوراها ۸۷
- ب - انواع شوراها ۸۷
- مبحث دوم: شوراهای اسلامی در قوانین موضوعه ۸۸
- بند اول: انواع شوراهای اسلامی ۸۸
- الف- شوراهای پایه ۸۸
- ۱- شورای اسلامی روستا ۸۸
- ۲- شورای اسلامی شهر ۸۹
- ب- شوراهای فرادست ۹۰
- ۱- شورای بخش ۹۰

فهرست مطالب □ ۹

۹۰	۲- شورای شهرستان
۹۱	۳- شورای اسلامی استان
۹۱	۴- شورای عالی استانها
۹۲	بند دوم: نحوه انتخاب اعضای شوراهای اسلامی
۹۲	الف - شرایط انتخاب کنندگان
۹۲	ب - شرایط انتخاب شوندگان
۹۳	بند سوم: وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی
۹۳	الف- وظایف شورای اسلامی روستا
۹۴	ب- وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی شهر
۹۴	ج - وظایف و اختیارات شورای اسلامی بخش
۹۵	د- وظایف و اختیارات شورای شهرستان
۹۵	ه- وظایف و اختیارات شورای استان
۹۶	و- وظایف و اختیارات شورای عالی استانها
۹۷	بند چهارم: نظارت بر شوراها
۹۷	الف- مرجع رسیدگی به تخلفات شوراها
۹۸	ب- رسیدگی به مصوبات شوراها
۹۹	ج- انحلال شوراها
۹۹	د- مجازات تخلفات اعضای شوراها
۱۰۱	فصل ششم: نظارت بر اداره
۱۰۱	گفتار اول: روشهای نظارتی
۱۰۱	مبحث اول: نظارت از طریق دادگاههای اداری (نظام دوگانه)
۱۰۳	مبحث دوم: نظارت از طریق مراجع قضایی
۱۰۴	گفتار دوم: نظارت دیوان عدالت اداری
۱۰۵	مبحث اول: دیوان عدالت اداری
۱۰۵	بند اول: سیر تحولات دیوان عدالت اداری در ایران
۱۰۷	بند دوم: صلاحیت و حدود اختیارات دیوان عدالت اداری
۱۰۹	مبحث دوم: قانون جدید دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲
۱۰۹	بند اول: ارکان دیوان عدالت اداری در قانون جدید
۱۰۹	اول- شعب دیوان
۱۰۹	دوم- شعب تجدیدنظر
۱۱۰	سوم- هیئت عمومی
۱۱۰	چهارم- واحد اجرای احکام
۱۱۱	پنجم- دفاتر اداری دیوان عدالت اداری

- ۱۱۱..... ششم - هیئتهای تخصصی
- ۱۱۲..... بند دوم: تغییرات ماهوی در قانون جدید دیوان عدالت اداری
- ۱۱۲..... اول - تغییر در ماده ۱۰ دیوان عدالت اداری
- ۱۱۲..... دوم - پیشبینی رأی ایجاد رویه
- ۱۱۳..... سوم - اعاده دادرسی در قانون جدید
- ۱۱۴..... چهارم - تغییر در تبصره ماده ۱۹ پیشین
- ۱۱۵..... **بخش دوم: حقوق استخدامی و قراردادهای اداری**
- ۱۱۷..... فصل اول: حقوق استخدامی
- ۱۱۷..... گفتار اول: سیر تکوین و تحول حقوق استخدامی
- ۱۱۸..... مبحث اول: پیدایش قوانین خاص استخدامی
- ۱۱۸..... مبحث دوم: سابقه قوانین استخدامی در ایران
- ۱۲۳..... گفتار دوم: مفاهیم و نهادهای استخدامی
- ۱۲۳..... مبحث اول: کارمند دستگاه اجرایی
- ۱۲۴..... مبحث دوم: پست سازمانی
- ۱۲۵..... مبحث سوم: رشته و رشته شغلی
- ۱۲۵..... بند اول: رشته شغلی
- ۱۲۵..... بند دوم: رشته شغلی
- ۱۲۵..... بند سوم: شرح وظایف رشته شغلی
- ۱۲۶..... مبحث چهارم: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ۱۲۸..... مبحث پنجم: شورای عالی اداری
- ۱۲۹..... مبحث ششم: شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی
- ۱۲۹..... بند اول: ترکیب شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی
- ۱۳۰..... بند دوم: وظایف و اختیارات شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی
- ۱۳۰..... مبحث هفتم: شورای حقوق و دستمزد
- ۱۳۱..... گفتار سوم: انواع استخدام
- ۱۳۲..... مبحث اول: استخدام رسمی
- ۱۳۴..... مبحث دوم: استخدام پیمانی
- ۱۳۵..... مبحث سوم: سایر مستخدمان
- ۱۳۶..... بند اول: مستخدمان ساعتی
- ۱۳۶..... بند دوم: مستخدمان کار معین
- ۱۳۶..... بند سوم: استخدام بازنشستگان متخصص
- ۱۳۷..... بند چهارم: مستخدمین حکمی

۱۳۷	بند پنجم: مستخدمان شرکتی
۱۳۷	بند ششم: مستخدمان مشمول قانون کار
۱۳۸	گفتار چهارم: ورود به خدمت
۱۳۹	مبحث اول: تکالیف دستگاههای اجرایی
۱۳۹	بند اول: داشتن مجوز استخدامی که از مراجع ذیربط صادر می‌شوند
۱۳۹	بند دوم: استخدام در چهارچوب تشکیلات مصوب
۱۳۹	بند سوم: رعایت مراتب شایستگی در استخدام
۱۴۰	بند چهارم: رعایت مراتب برابری فرصت‌ها در استخدام
۱۴۰	مبحث دوم: شرایط متقاضیان استخدام
۱۴۰	بند اول: شرایط عمومی
۱۴۰	بند دوم: شرایط اختصاصی
۱۴۱	بند سوم: شرایط تخصصی
۱۴۱	اول - شرایط عمومی
۱۴۱	الف - شرط سن
۱۴۲	ب - شرط تابعیت
۱۴۳	ج - شرط انجام خدمت دوره ضرورت و یا معافیت قانونی برای مردان
۱۴۳	د - شرط عدم اعتیاد به دخانیات و مواد مخدر
۱۴۴	ه - شرط نداشتن سابقه محکومیت جزایی مؤثر
۱۴۴	و - شرط دارا بودن مدرک تحصیلی دانشگاهی و یا مدارک هم‌تراز
	ز - شرط داشتن سلامت جسمانی و روانی و توانایی برای انجام کاری که
۱۴۴	مستخدم برای آن کار استخدام می‌شود
	ح - شرط اعتقاد به دین مبین اسلام یا یکی از ادیان شناخته شده در قانون
۱۴۵	اساسی جمهوری اسلامی ایران و التزام به قانون اساسی
۱۴۵	دوم - گزینش استخدامی
۱۴۹	گفتار پنجم: حقوق و مزایای مالی کارمندان دستگاههای اجرایی
۱۵۰	بند اول: حقوق ثابت
۱۵۰	بند دوم: فوق‌العاده‌ها
۱۵۱	بند سوم: سایر احکام حقوق و مزایای مالی
۱۵۳	گفتار ششم: حقوق و تکالیف کارمندان
۱۵۴	مبحث اول: حقوق غیر مالی کارمندان
۱۵۴	بند اول: مرخصی‌ها
۱۵۵	بند دوم: بیمه‌های درمانی پایه و تکمیلی
۱۵۵	بند سوم: محیط مناسب کار

- بند چهارم: برخورداری از احترام اجتماعی و حقوقی ۱۵۵
- بند پنجم: حمایت قضایی ۱۵۶
- بند ششم: دارا بودن حقوق یکسان در استفاده از تسهیلات و امتیازات ۱۵۶
- بند هفتم: ساعات کار مناسب و تعطیل هفتگی ۱۵۶
- بند هشتم: سایر حقوق غیر مالی ۱۵۷
- مبحث دوم: تکالیف کارمندان ۱۵۷
- بند اول: انجام وظایف با دقت و سرعت و رعایت صداقت، امانت، انصاف و
گشاده‌رویی در انجام وظایف ۱۵۸
- بند دوم: تبعیت از قوانین و مقررات عمومی و اختصاصی دستگاه مربوط ۱۵۸
- بند سوم: پاسخگویی در قبال مراجعین و دستگاه ذیربط ۱۵۸
- بند چهارم: رعایت حقوق مردم ۱۵۹
- بند پنجم: عدم سودجویی و عدم سوء استفاده از موقعیت اداری ۱۵۹
- بند ششم: نظارت بر کارمندان و کنترل و حفظ روابط سالم اداری ۱۶۰
- بند هفتم: خدمت در اوقات مقرر اداری ۱۶۰
- بند هشتم: تصدی یک پست سازمانی ۱۶۰
- بند نهم: وفاداری ۱۶۱
- بند دهم: عدم پذیرش تابعیت کشور بیگانه ۱۶۱
- بند یازدهم: ممنوعیت اشتغال بازنشسته‌ها و بازرخرد شده‌ها ۱۶۲
- بند دوازدهم: رازداری ۱۶۲
- بند سیزدهم: تبعیت از احکام و اوامر رؤسای مافوق ۱۶۲
- بند چهاردهم: سایر تکالیف کارمندان ۱۶۴
- مبحث سوم: مرجع رسیدگی به تخلفات ۱۶۴
- گفتار هفتم: حالات استخدامی کارکنان ۱۶۶
- مبحث اول: حالات مصرح در قانون: ۱۶۷
- بند اول: حالت اشتغال ۱۶۷
- بند دوم: حالت مرخصی ۱۶۷
- بند سوم: حالت آماده به خدمت ۱۶۷
- بند چهارم: حالت انتقال ۱۶۹
- بند پنجم: حالت مأموریت به دستگاه‌های اجرایی دیگر یا مأموریت آموزشی ۱۷۱
- بند ششم: حالت انفصال موقت ۱۷۴
- بند هفتم: حالت انفصال دائم ۱۷۵
- بند هشتم: حالت اخراج ۱۷۵
- بند نهم: حالت استعفاء ۱۷۶

۱۷۶	بند دهم: حالت بازخریدی
۱۷۷	مبحث دوم: سایر حالات
۱۷۸	بند اول: حالت تعلیق
۱۷۸	بند دوم: حالت خدمت زیر پرچم
۱۷۸	بند سوم: حالت غیبت موجه
۱۷۹	بند چهارم: حالت از کارافتادگی
۱۷۹	بند پنجم: حالت بازنشستگی
۱۸۰	گفتار هشتم: بازنشستگی و تأمین اجتماعی
۱۸۰	مبحث اول: تاریخچه بازنشستگی
۱۸۲	مبحث دوم: سن و شرایط بازنشستگی
۱۸۲	بند اول: بازنشستگی اختیاری (به اختیار اداره)
۱۸۳	بند دوم: بازنشستگی اجباری
۱۸۴	بند سوم: مفهوم سابقه خدمت
۱۸۴	بند چهارم: بازنشستگی پیش از موعد
۱۸۵	مبحث سوم: حقوق بازنشستگی
۱۸۷	مبحث چهارم: حقوق وظیفه
۱۸۹	فصل دوم: قراردادهای اداری
۱۹۰	گفتار اول: شرایط قراردادهای اداری
۱۹۰	مبحث اول: لزوم حضور یک شخص حقوق عمومی
۱۹۰	مبحث دوم: وجود هدف عمومی
۱۹۱	گفتار دوم: قواعد شکلی قراردادهای اداری
۱۹۱	مبحث اول: تصویب مراجع
۱۹۲	مبحث دوم: وجود اعتبار مصوب
۱۹۲	مبحث سوم: رعایت تشریفات مناقصه و مزایده
۱۹۲	بند اول: مناقصه
۱۹۳	۱-۱- موارد عدم الزام به برگزاری مناقصه
۱۹۴	۱-۲- نصاب معاملات و روش انجام آنها
۱۹۵	۱-۳- ترکیب کمیسیون مناقصه
۱۹۵	۱-۴- ضوابط ترک تشریفات مناقصه
۱۹۵	۱-۵- فرآیند برگزاری مناقصات
۱۹۶	۱-۶- شرایط تجدید و لغو مناقصه
۱۹۶	۱-۷- نحوه رسیدگی به شکایت
۱۹۷	بند دوم: مزایده

- ۱۹۸..... ۲-۱- موارد عدم الزام به برگزاری مزایده
- ۱۹۹..... ۲-۲- نصاب معاملات و روش انجام آنها
- ۱۹۹..... ۲-۳- ترکیب کمیسیون مزایده
- ۲۰۰..... ۲-۴- فرآیند برگزاری مزایده در معاملات عمده
- ۲۰۱..... ۲-۵- شرایط تجدید یا لغو مزایده
- ۲۰۱..... ۲-۶- ترک تشریفات مزایده
- ۲۰۲..... ۲-۷- مراجع حل اختلاف در مزایده
- ۲۰۲..... گفتار سوم: قواعد ماهوی قراردادهای اداری
- ۲۰۲..... مبحث اول: فسخ یکجانبه قرارداد به علت تخلف طرف دیگر
- ۲۰۴..... مبحث دوم: حق تعلیق قرارداد
- ۲۰۴..... مبحث سوم: حق جانشینی
- ۲۰۷..... فصل سوم: مسئولیت در نظام اداری
- ۲۰۷..... گفتار اول: مبانی و قواعد فقهی مسئولیت
- ۲۰۷..... ۱. احکام و یا اعمال اداری زیان آور
- ۲۰۸..... ۲. اقدامات تقصیری و اقدامات قصوری
- ۲۱۰..... ۳. اقدامات خطائی و اقدامات غیر خطائی
- ۲۱۲..... ۴. خطای شخصی و خطای نوعی
- ۲۱۴..... ۵. اقدامات زیان آور و خطاهای بی زیان
- ۲۱۵..... ۶. نظریه نفی مسئولیت شخصی
- ۲۱۶..... ۷. نظریه شخصی بودن خطاهای اداری
- ۲۱۷..... ۸. مسئولیت های ناشی از خطا یا خطر
- ۲۱۷..... ۹. مسئولیت های ناشی از عدم اجرای قانون و احکام قضایی
- ۲۱۹..... گفتار دوم: اقسام مسئولیت اداری
- ۲۲۲..... فهرست منابع و مآخذ